

A rendezvény támogatói:

ARANY JÁNOS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM

VERES PÉTER GIMNÁZIUM

BAÁR-MADAS REFORMÁTUS GIMNÁZIUM

MAGYAR KERTÉPÍTŐ KFT.

BRINGÓHINTÓ KKT.

MAGYAR MADÁRTANI EGYESÜLET BÖRZSÖNYI HELYI CSOPORT

Hanganyag: CSIBA LAJOS, KERÉKES BARNABÁS

A verseny első fordulójának körzeti szervezői:

Budapest: Dél-Buda: ANTAL ERZSÉBET (Arany János Általános Iskola és Gimnázium)

Dél-Pest: NAGY PÉTER (Budapesti Fazekas Mihály Ált. Isk. és Gimn.)

Észak-Buda: BICZÓ ILDIKÓ (Veres Péter Gimnázium)

Észak-Pest: MAGYAR ZSOLT (Szent István Gimnázium)

Hunria - dél: SOLTÉSZNÉ ALMÁSI ILDIKÓ (Zrínyi Ilona Általános Iskola, Kecskemét)

Hunria - észak: KLAJ SÁNDORNÉ (Kazinczy Ferenc Általános és Kéttanny. Iskola, Miskolc)

Pannónia - dél: MÉSZÁROSNÉ SEGESDI ZSUZSANNA (Toldi Lakótel. Ált. Isk., Kaposvár)

Pannónia - észak: SEBESTYÉNNÉ PETŐ KRISZTINA (Hétvezér Ált. Isk., Székesfehérvár)

Pest megye - kelet: MAGYAR ZSOLT (Szent István Gimnázium, Budapest)

Pest megye - nyugat: VETLÉNYI DÁVID (Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest)

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI TERMÉSZETTUDOMÁNYI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

BOLYAI JÁNOS

2014/15.
Országos döntő
4. osztály

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

JACZENKÓ EDIT általános iskolai tanár
MERÉNYI MÁRTA középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

ERŐS-HONTI JULIANNA biológus, középiskolai tanár
ERŐS-HONTI ZSOLT PhD biológus, egyetemi adjunktus

A honlap és az informatikai háttér működtetője:

TASSY GERGELY középiskolai tanár

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

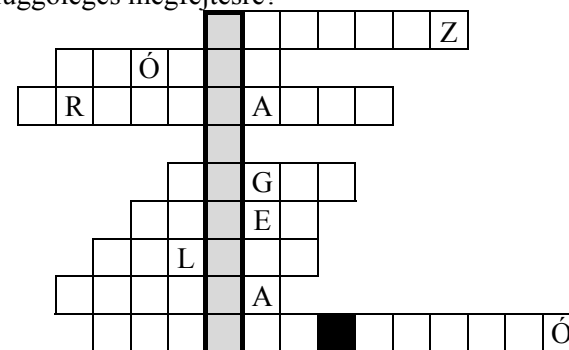

<http://www.bolyaiverseny.hu>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Melyik anyag oldódik vízben vagy elegyedik vele?
(A) só (B) ecet (C) olaj (D) tinta (E) szén-dioxid
- Melyik szennyezi környezetünk azon elemét, melyet márc. 22-én ünneplünk?
(A) növényvédő szerek (B) olaj (C) vegyipar (D) por (E) mosószerek
- Hol melegszik fel leggyorsabban ugyanakkora mennyiségű víz a napon?
(A) zárt fekete termosztokban (B) fehér üvegben (C) szürke üvegben
(D) zárt fekete fémmedényben (E) nyitott szürke fémmedényben
- Tegyétek időrendileg növe sorba a kenyérfeldolgozás menetét: őrlés, kelesztés, szitálás, dagasztás, rostálás, sütés, formázás. Mi igaz a sorban 5. művelethez?
(A) Elválasztja a magot a pelyvától (B) Magas hőmérsékleten történik.
(C) A tészta fellazul, megduzzad. (D) Az alkotókból egynemű massa készül.
(E) Az őrlemény szemcseméret szerint elkülönül.
- A kádár, révész, pákász, varga és vincellér mesterségek mindegyikéhez kapcsolódik legalább egy a következő dolgok közül: hordó, sulyom, bőr, szőlő, komp, gyapjú. Melyik nem kapcsolható egyik felsorolt mesterséghez sem?
(A) hordó (B) sulyom (C) gyapjú (D) szőlő (E) bőr
- Tegyétek felületük nagysága (m²) szerint növekvő sorba az alábbi tavakat, majd válasszátok ki az 1. és 3. tóra igaz állításokat!
Tisza-tó, Balaton, Velencei-tó, Fertő-tó (az egész tó)
(A) egyikük a Tiszántúlon található (B) egyikük a Hortobágyon található
(C) egyikük a Fertő-Hanság NP része (D) egyikük a Balaton-felvidék része
(E) mindkettő a Dunától nyugatra található
- Nyelvünk mely részén érezzük az alábbi ételek meghatározó ízét?
citromlé, méz, étcsoki, tejszoki, keserű pirula
(A) közülük pontosan ugyanannyit elől, mint hátul
(B) közülük elől egyet (C) kétszer annyit elől, mint oldalt
(D) közülük hátul kettőt (E) az előzőek egyike sem
- Mi igaz a bagolyköpetre?
(A) Vizsgálata információt ad egy terület rágcslálóállományáról.
(B) Az elfogyasztott táplálék emészthetetlen részét tartalmazza.
(C) Lehet benne csont, toll, szőr, kitingpáncél.
(D) Bagolyfajra jellemző. (E) Lehet benne bensőség, vér.

- Az alábbi jellemzések a légzőszervrendszer egy-egy szervére igazak.
1. Felületük összesen kb. 90 m². 2. Felmelegíti és szűri a levegőt.
3. A tüdőbe érve kettévágódik. 4. A hangképzésben fő szerepe van.
A légzőszervrendszer mely szervére nem illik egyik állítás sem?
(A) gége (B) orrüreg (C) légphlogocskák (D) garat (E) légcső
- Melyik szám két oldalán szereplő megyék nem szomszédosak egymással?
Borsod-Abaúj-Zemplén-1-Heves-2-Pest-3-Veszprém-4-Zala-5-Baranya
(A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4 (E) 5
- Töltsétek ki a keresztrejtvényt vízszintes irányban nemzeti jelképeinkkel!
Mi igaz a függőleges megfejtésre?

- (A) a Kárpát-medencében található (B) pl. a kiszabás égetés
(C) pl. a pumi, puli (D) évről-évre felelevenített szokás
(E) hét országgal határolt terület
  - Állítsatok össze négytagú hazai erdei táplálékláncokat az alábbi fajokból úgy, hogy minden lánc első tagja a tölgy legyen, és dögevés ne szerepeljen benne: tölgy, fülemüle, férgek, szajkó, vaddisznó, szárcsa, ürge, gyík, sün, cickány, százlábú, gyöngybagoly, földigilisza. Jelöljétek meg azokat a fajokat, melyek a táplálékláncokban a harmadik tagok lehetnek!
(A) fülemüle (B) vaddisznó (C) sün (D) százlábú (E) szárcsa
  - Válasszátok megfelelő mértékegységeket az alábbi fogalmakhoz! Melyik helyes? 1. szintvonal; 2. csapadék; 3. szélesség; 4. magassági szám; 5. települések távolsága
a) mm; b) cm; c) m; d) km; e) km/óra; f) m/óra
(A) 1-c (B) 2-a (C) 3-f (D) 4-c (E) 5-d
- A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!**
- Pálénál 1 nap híján négy hete csöpög a csap. 3 perc alatt fél liter megtelik az alá helyezett 1 dl-es pohár. A zuhanyrózsa percenként 9 l vizet ereszt ki. Számoljátok ki lépésenként levezetve: **a)** Hány 3 perces zuhanyzásra elegendő víz folyt el a csap csöpögése óta? **b)** Mennyi idő alatt folyik el egy 2 perces zuhanyzásra elegendő víz Pálék utcájában, ha ott még két ugyanígy csöpögő csap van?